

Sarita Kotkavalkama

VILUKISSAN VÄRIKKÄÄT VILLAKÄSINEET

Minerva

Sarita Kotkavalkama

VILUKISSAN VÄRIKKÄÄT VILLAKÄSINEET

© Sarita Kotkavalkama ja Minerva Kustannus, 2023
www.minervakustannus.fi
Minerva Kustannus on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä.

Tämän julkaisun neulemallit kuuluvat tekijänoikeuslain piiriin. Ilman erityistä sopimusta tekijän kanssa neulemallien valmistus kaupalliseen käyttöön on kielletty.

Teksti: Sarita Kotkavalkama
Kuvat: Ella Kurki, Sarita Kotkavalkama ja Ismo Kotkavalkama
Kuvituskuvat: Sara Kurki
ISBN 978-952-375-814-8
Painettu EU:ssa

SISÄLLYS

ALKUSANAT	5	Varsi	25
TARVIKKEET	6	Kämmenosa	25
Puikot.....	6	Kärki.....	25
Silmukka- ja kerrosmerkit	6	Silmukoiden poimiminen	
Mittanauha ja puikkomitta	8	peukaloaukon kohdalta.....	26
Sakset	8	Peukalo	28
Päättelynauha	8	Sormikkaiden rakenne	28
LANGAT	9	NEULEOHJEET	31
PERUSTEKNIIKAT	14	Altti.....	33
Ristiinluonti.....	14	ENOt	39
Sileä neule tasona ja		Heijastus.....	47
suljettuna neuleena.....	17	Helka.....	55
Aina oikein -neule	17	Huurteinen	63
Joustinneule	17	Käpe	69
Kerrosrivinousu	18	Lilanen.....	79
Nirkkoreunus.....	19	Maatuskalapaset	87
Kirjoneule	20	Malartú.....	95
Valepalmikko.....	20	Nella	103
Silmukoiden lisääminen		Talventaika	111
ja kaventaminen.....	21	Tiplutumput	119
Silmukoiden päättely.....	22	TuNppu	125
Kaavioiden lukuohje.....	22	Tähtisade	131
Lyhenteet.....	22	Verso.....	137
LAPASEN RAKENNE	23	TEKIJÄ.....	144
Peukalokiila	23	KIITOKSET.....	144

ALKUSANAT

Villasukkien villistä maailmasta on hyvä välillä palata hieman yksinkertaisempien käsinemallien pariin. Palletaahan sitä näppejäkin, kun keli on riittävän kolea.

Tästä kirjasta löytyy monenlaista lämmikettä käsille. Osa malleista on helppoja, ja osa taas vaatii hieman enemmän taitoa. Viidessätoista mallissa on niin lapasia, kämmekkäitä kuin puolisorikkaitakin. Pääosassa ovat tuttuun tapaan kirjoneuleet, mutta uusiakin neuletekniikoita on tarjolla osaavammille neulojille.

Mallit on neulottu niin sanottuun peruskokoon. Osa malleista on kuitenkin suunniteltu siten, että koon pienentäminen tai suurentaminen on helppoa eikä vaadi neulojalta itseltään juurikaan laskutoimituksia.

Käsineiden neulominen on siitä(kin) mukavaa puuhaa, että vikkellä neuloja pystyy päivän aikana loihtimaan yhden parin valmiiksi ilman sen suurempia ponnistuksia. Käsineet ovatkin hyvä välineule tai vaikkapa nopeasti syntyvä lahja ystävälle tai sukulaiselle.

Pistäkäähän siis puikot heilumaan!

Sarita Kotkavalkama

TARVIKKEET

Puikot

Langan lisäksi puikot ovat olennaisen tärkeitä neuleita tehdessä. Puikkoja on moneen lähtöön, ja joskus voi olla hankalaa tietää, mitkä puikot sopivat mihinkin neuleeseen. Itse neulon lapasia 25 cm:n mittaisilla pyöröpuikoilla ja 15 cm:n mittaisilla sukka puikoilla.

Puikkojen sopiva koko valitaan aina sekä langan paksuuden että oman käsialan mukaan. Suoraa neuvoa sopivaan puikko-kokoon ei voi antaa, vaan sen oppii viimeistään ajan myötä. On siis hyvä ennen työn aloittamista katsoa työssä ilmoitet-tu neuletiheys ja tarvittaessa neuloa koe-tilkku.

Silmukka- ja kerrosmerkit

Silmukkamerkin tehtävänä on merkitä suljetussa neuleessa kerroksen vaihtu-miskohta. Silmukkamerkki kulkee työn mukana siten, että se siirretään aina va-semmalta puikolta oikealle puikolle, minkä jälkeen jatketaan neulomista.

Silmukkamerkkejä on monenlaisia sekä ulkonäöltään että kooltaan. Paras sil-mukkamerkki on sellainen, jossa on tar-peeksi paksu umpirengas sekä jokin kil-lutin koristeena. Silmukkamerkissä ei saisi olla sellaisia kohtia, jotka voivat tarttua neuleeseen.

Ylärivissä vasemmalla puikkomitta ja oikealla mittanauha. Alarivissä vasemmalta oikealle: 10 cm:n sormikaspuikot, 15 cm:n sukkapuikot, sakset sekä 25 cm:n pyöröpuikot.

Kerrosmerkin tarkoitus on merkitä jokin tietty kerros. Esimerkiksi jos neulot 160 cm:n mittaista kaulahuivia, on hyvä pistää työhön kerrosmerkki vaikkapa 50 cm:n välein. Näin huivia ei tarvitse mitata joka kerta kokonaan uudelleen. Yleisin kerrosmerkki muistuttaa ulkoapäältä klemmariä. Kerrosmerkkiä voi käyttää hätätapauksessa myös silmukamerkinä, mutta ainakin omasta mielestäni se on epämiellyttävää, sillä kerrosmerkki jää usein ikävästi töröttämään, mikä haittaa neulomista.

Mittanauha ja puikkomitta

Mittanauhan tarkoitus lienee jokaiselle tuttu juttu. Tulee kuitenkin muistaa, että työn alla olevan neuleen **kaikki mitat tulee ottaa samalla mittanauhalla**. Mittanauha venyy käytössä ajan mittaan, joten jos käytät kahta eri mittanauhaa samaa työtä mitattaessa, toinen niistä voi olla venynyt, jolloin mittaus tulokset eivät pidäkään enää paikkaansa.

Puikkomitta on hyödyllinen, mikäli säilytät puikkoja iloisesti sikin sokin vaikkapa

neulekorin pohjalla. Ilman puikkomittaa voi olla työn ja tuskan takana etsiä samankokoiset puikot. Jos yksi tai kaksi puikkoa ovat erikokoisia kuin muut työssä olevat puikot, neuleesta ei tule tasaista.

Sakset

Saksienkin käyttötarkoitus taitaa olla selviö. Esimerkiksi askarteluliikkeistä ja hyvin varustetuista kangaskaupoista saa pieniä saksia, joissa on mukana teräsuoja. Tällöin sakset voivat kulkea turvallisesti vaikka laukun pohjalla. Myös useimmissa puikkomittareissa on sisään vedettävä terä, jolla saa langan katki.

Päättelyneula

Tylppäkärkistä, suurisilmäistä neulaa tarvitaan lankojen päättelyyn, mikäli lankoja ei päätellä jo neuloessa. Neulan pituudella tai materiaalilla ei ole väliä, itse suosin metallisia päättelyneuloja. Tärkeää on vain se, että neulassa on tarpeeksi suuri silmä eikä neula ole teräväkärkinen.

LANGAT

Käsineissä käytettävät langat voivat olla käytännössä mitä tahansa lankoja. Kannattaa kuitenkin muistaa, että esimerkiksi 100-prosenttinen keinokuitulanka voi hiostaa ja 100-prosenttinen käsittelemätön villa taas kutistua ja huopua, jos neuletta pitää välillä pestä. Kirjassa on käytetty seuraavia lankoja:

Adlibris Socki: Perinteinen sukkalanka, jossa on 75 % villaa ja 25 % polyamidia. Keräkoko on 100 g/200 m ja puikkosuositus 3,5–4 mm. Väri vaihtoehtoja on kohtalaisesti, mutta ihan kaikkia värisävyjä lankakartassa ei ole.

Austermann Tender Kid: Mukavan pehmeä ja pörröinen lanka, jossa on 40 % alpakkaa, 25 % polyamidia, 20 % mohairia ja 15 % villaa. Erittäin riittoisassa kerässä on 50 g ja 400 m, puikkosuositus on 3–4 mm.

Drops Merino Extra Fine: Nimensä mukaisesti tämä lanka on 100-prosenttista merinovillaa. Keräkoko on 50 g/105 m ja puikkosuositus 4 mm. Langassa on laaja värikartta, ja materiaaliinsa nähden hinta on lompakkoystävällinen.

Gjestal Janne: Janne on konepestävä lanka, jonka koostumus on 85 % villaa ja 15 % polyamidia. Kerässä on 50 g/100 m. Vyötteen mukaan puikkosuositus on

4–4,5 mm. Jannessa on laaja, muuttumaton värikartta.

Kaupunkilanka Kivijalka: Kaupunkilangan Kivijalan koostumus on 75 % villaa ja 25 % polyamidia. Keräkoko on 100 g/200 m. Puikkosuositus on 3,5–4 mm. Kivijalka on konepestävä lanka, ja värejä löytyy mukavasti. Lisäksi Kivijalkaan putkahtaa aika ajoin uusiakin värejä.

Panakeia tutkii lankoja.

Kaupunkilanka Pyynikki: Pyynikki on kivasti kimmeltävä sukkalanka, ja sen koostumus on 71 % villaa, 24 % polyamidia ja 5 % polyesteriä. Keräkoko on 100 g/200 m, puikkosuositus 3,5–4 mm. Pyynikkiä saa viidessä eri värissä.

Nordia Produkter Oiva: Kerässä on 150 g/300 m, koostumus on 75 % villaa ja 25 % polyamidia. Puikkosuositus on 3,5–4 mm. Värikartta on melko laaja, ja mukana on oivallisesti myös kirkkaita värejä.

Schachenmayr Regia Tweed Color: Ohuessa mutta hyvin riittoisassa langassa on perussukkalangan koostumus: 75 % villaa ja 25 % polyamidia. Keräkoko on 100 g/400 m, puikkosuositus 2–3 mm. Lanka on ohutta, joten mikäli ei halua piipertää pienillä puikoilla, se sopii hyvin neulottavaksi toisen langan kanssa samanaikaisesti.

Viking Aurora: Hurmaava, joskin hintava, monivärinen lanka. Keräkoko on n. 150 g/375 m, puikkosuositus 3,5 mm. Perussukkalankojen tavoin langan koostumus on 75 % villaa ja 25 % polyamidia. Värikartta on suppea mutta sitäkin kirjavampi.

Viking Garn Reflex: Reflex on koostumukseltaan 51 % villaa, 34 % polyesteriä ja 15 % heijastavaa lankaa. Koostumuksensa ja heijastavan ominaisuutensa ansiosta lanka on sekä lämmin että hyödyllinen. Keräkoko on 50 g/84 m ja puikkosuositus 3,5 mm.

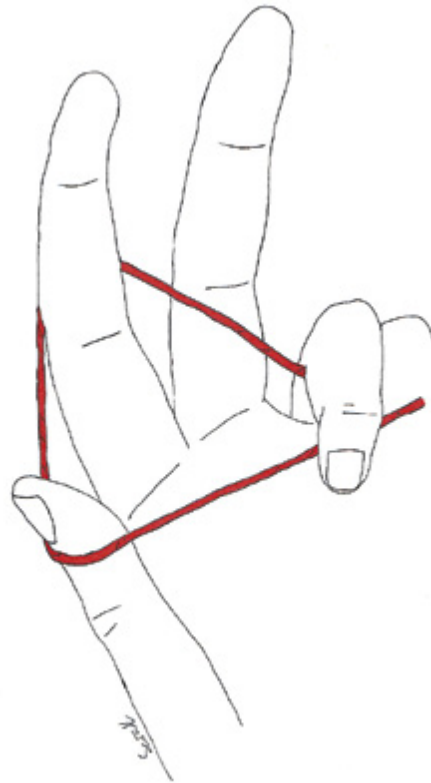

Pamelan mielestä heijastava lankakerä on oikein mielenkiintoinen.

PERUSTEKNIIKAT

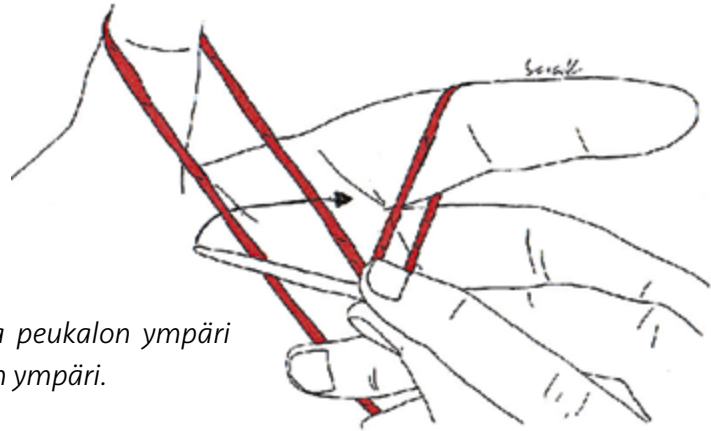
Ristiinluonti

Silmukat voidaan luoda puikoille eri tavoin. Yleisin on ristiinluonti, joka opetetaan koulussakin. Silmukat tulee luoda joko tarpeeksi löyhästi tai 0,5–1 mm isommilla puikoilla kuin itse neule neulotaan.

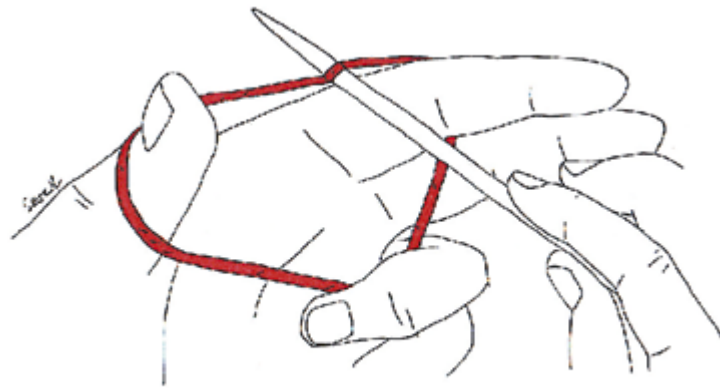

Ota lanka vasempaan käteen niin, että kerästä tuleva lanka kulkee etusormen ja peukalon yli. Aloituskohda on näiden sormien välissä, ja langanpää on itsen päin.

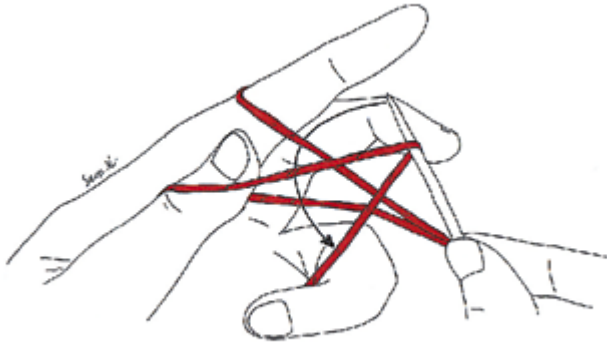

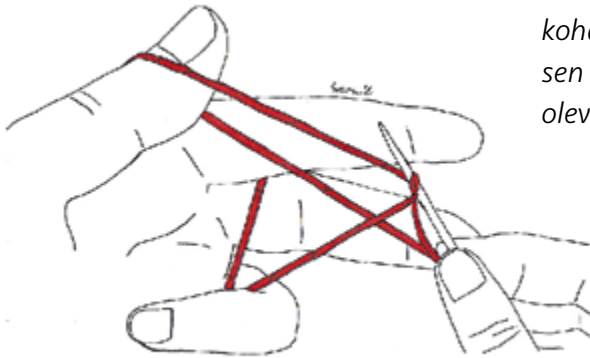
Vie puikko alakautta peukalon ympäri muodostuneen lenkin ympäri.

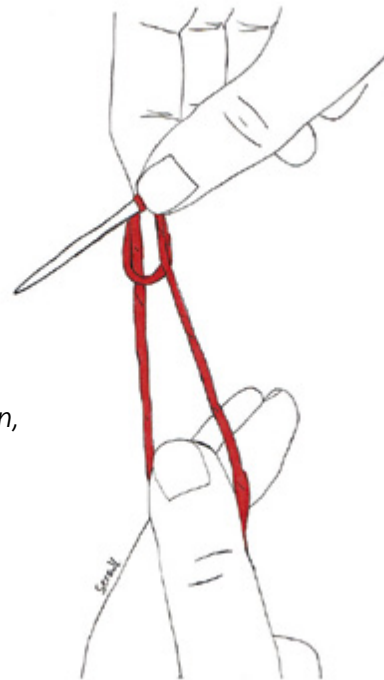
Pidä lanka napakasti paikallaan ja aseta puikko aloituskohtaan niin, että lanka kulkee puikon ympäri (ensimmäinen silmukka). Vedä puikko itseesi päin, jolloin kummankin sormen ympärille muodostuu langasta lenkit.

Vie puikko etusormella olevaa lankaa kohden ja koukkaa lanka puikolle. Vedä sen jälkeen koukattu lanka peukalolla olevan lenkin läpi.

Päästä peukalolla oleva lenkki pois ja kiristä lankoja niin, että puikolle muodostuu silmukka.

Sileä neule tasona ja suljettuna neuleena

Sileä neule on hyvin simppeliä tehdä, etenkin suljettuna neuleena. Jos sileää neuletta neulotaan suljettuna neuleena, kuten esimerkiksi pipossa, neulotaan joka kerroksella kaikki silmukat oikein.

Tasoneuleenakaan sileä neule ei ole sen kummoisempaa: tasona neulottaessa, kuten esimerkiksi kaulahuivissa, oikean puolen kerroksen silmukoilla neulotaan oikein ja nurjan puolen silmukoilla neulotaan nurin.

Aina oikein -neule

Aina oikein -neule oli ainakin omalla kohdallani ensimmäinen neulepinta, joka koulussa opetettiin. Aina oikein -neuleessa neulotaan kirjaimellisesti

kaikki silmukat aina oikein, mikäli neuletta neulotaan tasoneuleena.

Aina oikein -neuletta voi neuloa myös suljettuna neuleena, mutta siinä tapauksessa joka toisella kerroksella täytyy neuloa kaikki silmukat oikein ja joka toisella kerroksella kaikki silmukat nurin koko työn ajan.

Joustinneule

Joustinneule on nimensä mukaisesti neule, joka joustaa. Yleisin joustinneule on 2 o, 2 n, eli jokaisella kerroksella neulotaan vuorotellen 2 silmukkaa oikein ja 2 silmukkaa nurin. Myös 1 o, 1 n -joustinneuletta käytetään suhteellisen paljon etenkin ohuesta langasta neulottaessa. Silloin on paras neuloa oikeat silmukat takareunasta oikein, jotta neulepinnasta tulee siisti.

Kerrosrivanousu

Kerrosrivanousua neulotaan yleensä kahdella eri värillä, jotta kerroksen nousu näkyy neulepinnassa. Se joustaa hie-
man vähemmän kuin sileä neule mut-
ta enemmän kuin kirjoneule. Kerrosrivi-
nousulla ei kuitenkaan voi korvata jous-
tinneuletta, vaikka kerrosrivanousu jous-
taakin jonkin verran. Alla on kerrosrivi-
nousun perusidea, kun silmukkamäärä
on neljällä jaollinen ja väreinä on mus-
ta ja sininen.

Krs 1: Neulo mustalla langalla yksi ker-
ros oikein kaikilla silmukoilla.

Krs 2–3: Neulo 3 s oikein sinisellä ja
nosta seuraava silmukka neulomatta.
Toista samaa kerrosten ajan kaikilla sil-
mukoilla.

Krs 4: Kuten kerros yksi.

Krs 5–6: Kuten kerrokset 2–3.

Kerrosrivanousussa neulomatta noste-
tut silmukat jäävät ikään kuin koholle
neulepinnasta.

ENOt-lapasten s. 39–45 kuviot syntyvät kerrosrivanousulla.

Nirkkoreunus

Nirkkoreunus on kätevä, sillä se ei rullaudu, minkä lisäksi se näyttää kauniilta. Reunus on tavallaan sahalaitainen ja hieman pitsimäinen. Vaikein asia nirkkoreunuksessa saattaa olla luontireunan ja neulottavan kerroksen yhdistäminen, mutta harjoittelemalla senkin oppii.

Nirkkoreunuksen perusperiaate, kun työssä on 48 silmukkaa: Luo puikoille

48 s. Neulo 1 krs oikein, 1 krs nurin ja 3 krs oikein. Neulo seuraavalla kerroksella koko kerroksen ajan seuraavasti: lk, 2 oy. Neulo sen jälkeen 5 krs sileää neuletta. Tämän jälkeen käännä työn reuna sisäpuolelle niin, että työn nurjat puolet ovat vastakkain, ja poimi luontikerrokselta 12 s. Neulo yhteen puikon 1 silmukat ja poimitut silmukat. Toista sama kaikilla puikoilla.

Tähtisateessa on nirkkoreunus ranteessa s. 131–135.

Kirjoneule

Kirjoneuleessa työhön muodostetaan kuvioita kahdella tai useammalla eri-värisellä langalla. Värejä valitessa on hyvä kiinnittää huomiota siihen, että värit erottuvat selkeästi toisistaan. Kirjoneuletta neuloessa kuvioväri pidetään lähempänä itseä, pohjaväri kauempana. Tätä kutsutaan **lankadominanssiksi**. Tällöin siis kuvioväri dominoi neuletta ja kuvio erottuu pohjaväristä hyvin.

Valepalmikko

Valepalmikko on nimensä mukaisesti neuletta, joka näyttää palmikkoneuleelta, mutta siinä ei tarvitse siirrellä silmu-koita apupuikoille ja takaisin kuten tavallisessa palmikkoneuleessa, jotta neuleen pintaan muodostuisi palmikko.

Silmukkamäärä on valepalmikossa aina viidellä jaollinen, eli työssä pitää olla esimerkiksi 60 silmukkaa. Valepalmikossa

Helkassa on valepalmikkoa ranteessa s. 55–61.

Kauniit lapaset ja kämmekät koko perheelle

Neulekintaat pitävät sormet lämpöisinä talven tuis-
kuissa. Kirjoneuletaiturei Sarita Kotkavalkama on luo-
nut kokoelman herkullisen värikkäitä lapsasia ja käm-
mekkääitä.

Näyttävien neulemallien lisäksi kirja sisältää perus-
teellisen opastuksen lapasen ja sormikkaiden raken-
teeseen, käytettyihin neuletekniikoihin sekä kaavioi-
den lukemiseen.

Sarita Kotkavalkama on Helsingissä asuva neulekirjai-
lija ja neulesuunnittelija. *Vilukissa*-sarjassa on aiemmin
ilmestynyt seitsemän neulekirjaa. Kirjojen lisäksi Sari-
ta suunnittelee neuleohjeita *Kauneimmat Käsiyöt* -leh-
delle.

65

Kansi: Jatta Hirvisaari/Taittopalvelu Yliveto Oy

www.minervakustannus.fi

minerva

ISBN 978-952-375-814-8

9 789523 758148

